Bogár László: Banksztervilág

2015 január 06. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A címben szerepl? angol szójáték a banker (bankár) és a gangster (gengszter) szavakból tev?dik össze. Arra utal, hogy a f? veszély ma már nem a bankrabló, hanem sokkal inkább a „rablóbank”.

Az ilyen szavak azt jelzik, hogy az elmúlt évtized folyamán egyre drámaibb módon kénytelen szembesülni a világ a

21. század kapitalizmusának valóságos természetével.

A fiatal kora ellenére máris Nobel-díj aspiráns francia Thomas Piketty, aki a „T?ke a XXI. században” cím? bestsellerével egy csapásra világhír? sztárközgazdász lett, éppen most utasította vissza hazája legmagasabb kitüntetését, a Becsületrendet. A hatalmas médianyilvánosság el?tt arra hivatkozott, hogy nem az állam feladata az érdemeket megítélni. Az államnak inkább azon kellene munkálkodnia, hogy az összeomlóban lév? társadalmi, gazdasági, de legf?képpen erkölcsi rendet próbálja meg helyreállítani.

Piketty, akárcsak két és fél évszázaddal ezel?tt Adam Smith, a klasszikus közgazdaságtan atyja, egyébként mélységesen hisz a kapitalizmusban, és a piacot a világtörténelem legjobb önszabályozó gépezetének tartja. De, akárcsak Adam Smith, ? is úgy gondolja, hogy az önszabályozás kizárólag akkor m?ködik, ha, nagyon leegyszer?sítve a lényeget, mindenki becsületes. Tehát ha nemcsak a jogrend szigora kényszeríti ki elrettent? szankcióival a becsületes magatartást, hanem az erkölcsi rend is szilárd, ezért eleve önmagát zárja ki a piac önszabályozó rendszeréb?l az, aki mások kárára kíván magasabb profithoz jutni, üzleti sikereket elérni. Hogy megértsük, miért nem így m?ködik a globális kapitalizmus, abból kellene kiindulni, hogy minden társadalomszervez?dési mód egyik dönt? fontosságú eleme az a komplexum, amely arról gondoskodik, hogy a szervez?dési rendszert m?ködtet? alapvet? létkarakterek finommegmunkálása minél tökéletesebb legyen. Egyszer?en azért, mert így csökkenthet? a társadalom „gépezetében” fellép? „súrlódás”, amit konfliktusként érzékelünk. Ennek a törekvésnek a lényegét talán azzal a hasonlattal lehetne megvilágítani, amit egy paradoxon ír le. A legdrágább autók, mondjuk egy Bentley, és a legolcsóbb kis autók között hetvenszeres az ár különbség, miközben a legtöbb teljesítménymutató terén a különbség csak hétszeres. Mi lehet az a titokzatos többlet, ami megtízszerezi a „normál” árkülönbséget? A válasz pedig nem más, mint a Bentley-alkatrészek finommegmunkálásának és összeillesztésének rendkívüli gondossága.

A rendkívüli hírnév és elismertség már ennek a következménye, így közvetlenül kétségtelenül ezt kell megfizetni az igen magas árban. Mindez ugyanígy van a társadalmak esetében is. Minél nagyobb gondot fordít egy adott emberi közösség egyes tagjai létkarakterének finommegmunkálására és ezeknek a társadalmi lét során történ? összeillesztésére, annál sikeresebben fog m?ködni.

Ehhez azonban el?ször is arra van szükség, hogy egy társadalom tisztában legyen azzal a komplex szabályrendszerrel, amely meghatározza a létkarakter valódi min?ségét, a család, az iskola, a munka világa és a

média mint „megmunkáló” intézmények összehangoltan igyekezzenek mindent megtenni azért, hogy mind a megmunkálás, mind az összeillesztés a lehet? legprecízebb legyen. A 21. század globális kapitalizmusát irányító er?k azonban láthatólag nem ezt tekintik a meghatározó szervez?dési elvnek. A két alapvet? létkarakter a nyugatias modernitás létszervez?dési modelljében a t?ketulajdonos (t?kés) és a munkaer?-tulajdonos (munkás).

Nekik kellene tehát egy, a játékelmélet nyelvén szólva, pozitív végösszeg? játszmában becsületesen együttm?ködniük annak érdekében, hogy mindenki nyertesnek érezhesse magát. A világ egészét tekintve azonban egyre inkább egy létfelél? és önpusztító, kényszer?en negatív végösszeg? játszma részesei vagyunk. Az öngerjeszt? örvénylések nyomán egyre gátlástalanabbul viselked? globális t?kestruktúrák, f?ként pénzügyi, kereskedelmi, energetikai, távközlési és médiamonstrumok, egy olyan ellen?rizhetetlen hatalmi „szuper teret” hoztak létre, amelyet a világ legnagyobb nemzetállamai sem képesek már komolyan befolyásolni.

Ez a komplexum a munkaer?-tulajdonosokat engedelmes munkaer?nek és fogyasztóer?nek tekinti, és nagyüzemi módszerekkel, cinikusan és gátlástalanul a kirablásukra törekszik. Az egyetlen reménykelt? mozzanat az, hogy a folyamat eddigi haszonélvez?i is érzik a veszélyt. Ma már az uralkodó nézetrendszert képvisel? igen tekintélyes sajtóorgánumok is „mérgez? és agresszív szervezeti kultúráról” írnak, és hangsúlyozzák, hogy mindez viszonylag könnyen válik mindent elsöpr? er?vé, de megfékezésük kés?bb óriási er?feszítéseket és esetleg igen-igen hosszú id?t igényel.

Felhívják a figyelmet arra is, hogy ez a világértelmezési logika és az erre épül? hétköznapi létstratégiák rohamos gyorsaságú elterjedése az egész hatalmi és politikai rendszer felbomlásához, végs? soron pedig általános anarchiához és káoszhoz vezethet. Hamis értelmezési keretek között, „mérgezett” fogalmakkal zajló álviták helyett tehát ezzel kellene foglalkoznia a politikai kommunikáció világának, reménykedvén, hogy talán még nem kés?.

Bogár László – magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu

Ajánló